

ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการใช้อ่านฯ กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าทดลองป่าฯ
ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลรังสู เขตกรุงเทพมหานคร

นางสาว กรณิกา ตันติกานกพร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ภาควิชาพยาบาลศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-326-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17280809

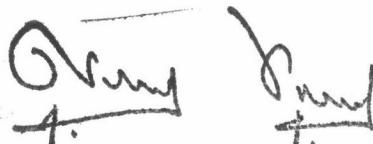
**RELATIONSHIPS BETWEEN POWER TACTICS AND TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP
OF HEAD NURSES AS PERCEIVED BY STAFF NURSES IN
GOVERNMENT HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS**

Miss Gornniga Tantikanokporn

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science
Program in Nursing Administration
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1996
ISBN 974-636-326-3**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการใช้อ่านจดกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลรัฐ
เขตกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาว กรณิกา ตันติกนกพร
ภาควิชา พยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต.หญิง พวงเพ็ญ ชุมประภาน

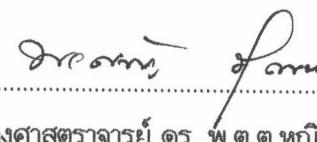
บันทิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบันทิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยุนินพันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต.หญิง พวงเพ็ญ ชุมประภาน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รำไพ สุขสวัสดิ์ ณ อุยรยา)

พิมพ์ต้นฉบับปกด้วยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

กรณีการ ต้นติกนพร : ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการใช้อำนาจกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลรัฐ เชตกรุงเทพมหานคร
(RELATIONSHIPS BETWEEN POWER TACTICS AND TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF HEAD NURSES AS PERCEIVED BY STAFF NURSES IN GOVERNMENT HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ศ.หญิง พวงเพ็ญ ชุมเหปราณ , 154 หน้า. ISBN 974-636-326-3.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการใช้อำนาจ กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลรัฐ เชตกรุงเทพมหานคร และศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรัฐ เชตกรุงเทพมหานคร จำนวน 670 คน โดยวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยแบบสอบถามกลวิธีการใช้อำนาจและแบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีค่าความเที่ยง 0.96 และ 0.98 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลวิธีการใช้อำนาจของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีค่าเฉลี่ยในด้านกลวิธีทางกฎหมาย และการปรึกษาหารืออยู่ในระดับสูง ส่วนกลวิธีการโน้มน้าวอย่างมีเหตุผล การเร้าใจ การใช้ความเป็นมิตร การใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว การกดดัน การแลกเปลี่ยน และการอ้างอิงอยู่ในระดับปานกลาง
2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยอยู่ในระดับปานกลาง
3. กลวิธีการใช้ความเป็นมิตร การปรึกษาหารือ การเร้าใจ การโน้มน้าวอย่างมีเหตุผล การใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว การแลกเปลี่ยน กลวิธีทางกฎหมาย และการกดดัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่กลวิธีการอ้างอิงไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย
4. ตัวแปรที่ร่วมพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 คือ กลวิธีการใช้ความเป็นมิตร การปรึกษาหารือ การโน้มน้าวอย่างมีเหตุผล และการอ้างอิง สามารถร่วมกันพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย ได้ร้อยละ $72.16 (R^2 = 0.7216)$
ได้สมการพยากรณ์ (สมการในรูปคณิตศาสตร์)

$$Z = .4377 \text{ การใช้ความเป็นมิตร} + .2833 \text{ การปรึกษาหารือ} + .2363 \text{ การโน้มน้าวอย่างมีเหตุผล} \\ - .0575 \text{ การอ้างอิง}$$

ภาควิชา พยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ดร.วนิดา บุญมา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับนักศึกษาอวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวเพียงแผ่นเดียว

C 886482 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION PROGRAM
KEY WORD: POWER TACTICS / TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP / HEAD NURSE
GORNNIGA TANTIKANOKPORN : RELATIONSHIPS BETWEEN POWER TACTICS AND
TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF HEAD NURSES AS PERCEIVED BY STAFF NURSES IN
GOVERNMENT HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS . THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. POLICE MAJOR
PAUNGPHEN CHOONHAPRAN , Ph.D. 154 pp. ISBN 974-636-326-3.

The purposes of this research were to study the relationships between power tactics with transformational leadership of head nurses as perceived by staff nurses in government hospitals, Bangkok Metropolis, and to determine variables which predict transformational leadership of head nurses. The samples consisted of 670 staff nurses who worked in government hospitals, Bangkok Metropolis, selected by stratified random sampling technique. The research instruments were questionnaires developed by the researcher which consisted of Power tactics questionnaires and Transformational leadership questionnaires. The reliability of the two questionnaires were 0.96 and 0.98. The data were analyzed by using stepwise regression analysis.

The major findings were as follows :

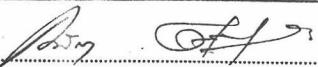
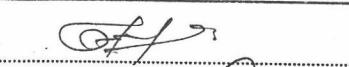
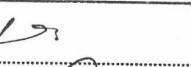
1. Power tactics of head nurses in the aspect of legitimating tactic and consultation were at high level. While, in the aspect of rational persuasion, inspirational appeal, ingratiation, personal appeal, pressure, exchange, and coalition were at middle level.
2. Transformational leadership of head nurses was at middle level.
3. There was positive relationship at .05 level between ingratiation, consultation, inspirational appeal, rational persuasion, personal appeal, exchange, legitimating and pressure tactic with transformational leadership of head nurses. While, there was no relationship between coalition with transformational leadership.
4. Variables that could predict transformational leadership of head nurses were ingratiation, consultation, rational persuasion, and coalition tactic and significant at .05 level. The predictors accounted for 72.16 percent ($R^2 = 0.7216$) of the variances.

The function derived from the analysis was as follows :

$$\hat{z} = 4377 \text{ Ingratiation} + .2833 \text{ Consultation} + .2363 \text{ Rational persuasion} - .0575 \text{ Coalition}$$

(Standardized Score)

ภาควิชา พยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
2539
ปีการศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างดีเยี่ยมของ รองศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต. หญิง พวงเพ็ญ ชุมพวน ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ชี้แนะแนวทาง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง ต่างๆ และให้ความเอาใจใส่ด้วยดี รวมทั้งท่านอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้ให้ความปรารถนาดี และกำลังใจแก่ผู้วิจัยอยู่เสมอ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอกราบขอบพระคุณ อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่านจากสถาบันต่างๆ ที่ได้สละเวลาเพื่อตรวจเครื่องมือ วิจัย ผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านของโรงพยาบาลทั้ง 6 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนพยาบาลวิชาชีพที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย ที่ให้ความกรุณา ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

และบุคคลที่มีอุปการะคุณที่ลืมไม่ได้คือ นิสิตสาขาวิชาบริหารการพยาบาลชั้นที่ 5 และนิสิตสาขาวิชาการพยาบาลศึกษาชั้นที่ 4 ทุกท่าน รวมทั้งทีมพยาบาล ช.ช.บ. โรงพยาบาลโรคท้องอก จ.นนทบุรี ทุกท่านที่ช่วยเหลือและสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณพ่อ วินัย และคุณแม่เข็ง ตันติกนกพร ที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนอย่างสำคัญในทุกเรื่อง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

กรณีกา ตันติกนกพร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญ.....	๙
สารบัญตาราง.....	๙
สารบัญภาพ.....	๙
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัจุทा.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
คำจำกัดความ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากร.....	69
กลุ่มตัวอย่าง.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	110
อภิปรายผล.....	113
ข้อเสนอแนะ.....	124
รายการอ้างอิง.....	126
บรรณานุกรม.....	133

สารบัญ (ต่อ)

๗
หน้า

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความร่วมมือ.....	134
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	139
ภาคผนวก ค สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	149
ประวัติผู้เขียน.....	154

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	แสดงจำนวนประชากร และกثุ่มตัวอย่างพยานาลประจำการในโรงพยาบาลสูร เขตกรุงเทพมหานคร.....	70
2	แสดงรายละเอียดการปรับปูงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
3	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการใช้อำนาจและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง.....	75
4	จำนวนและร้อยละของพยานาลวิชาชีพประจำการ จำแนกตามสถานที่ทำงาน ภูมิภาคศึกษา อายุ ประสบการณ์การปฏิบัติงานพยานาล และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกับ หัวหน้าหอผู้ป่วยคนปัจจุบัน.....	80
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความถี่ของการใช้กลวิธีการให้อ่านจากของ หัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยานาลประจำการ จำแนกตามรายด้านและโดยรวม.....	83
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความถี่ของการใช้กลวิธีทางกฎหมายของ หัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยานาลประจำการ จำแนกตามรายชื่อ.....	84
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความถี่ของการใช้กลวิธีการโน้มน้าวอย่างมี เหตุผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยานาลประจำการ จำแนกตามรายชื่อ.....	85
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความถี่ของการใช้กลวิธีการเร้าใจของ หัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยานาลประจำการ จำแนกตามรายชื่อ.....	86
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความถี่ของการใช้กลวิธีการบริการทางเรือของ หัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยานาลประจำการ จำแนกตามรายชื่อ.....	88
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความถี่ของการใช้กลวิธีการแลกเปลี่ยนของ หัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยานาลประจำการ จำแนกตามรายชื่อ.....	90
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความถี่ของการใช้กลวิธีการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยานาลประจำการ จำแนกตามรายชื่อ.....	92
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความถี่ของการใช้กลวิธีการใช้ความเป็นมิตร ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยานาลประจำการ จำแนกตามรายชื่อ.....	93
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความถี่ของการใช้กลวิธีการกดดัน ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยานาลประจำการ จำแนกตามรายชื่อ.....	95
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความถี่ของการใช้กลวิธีการอ้างอิงของหัวหน้า หอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยานาลประจำการ จำแนกตามรายชื่อ.....	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้า หอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยาบาลประจำการ.....	97
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการมีการมีของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยาบาลประจำการ จำแนกตามรายข้อ.....	98
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการคำนึงถึงผู้อื่นของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยาบาลประจำการ จำแนกตามรายข้อ.....	100
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการกระตุนทางปัญญาของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยาบาลประจำการ จำแนกตามรายข้อ.....	102
19	ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมใช้อ่านักกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยาบาลประจำการ.....	104
20	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณในการเลือกตัวแปรในการพยากรณ์ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยาบาลประจำการ.....	105
21	ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคุณ (R) ระหว่างตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ส่วนการ ถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R ²) และการทดสอบความมีนัยสำคัญของ สัมประสิทธิ์สัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้น (R ² change) ใน การพยากรณ์ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยาบาลประจำการ เมื่อให้ไว้ การถดถอยแบบขั้นตอน.....	106
22	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคด弯เดิบ (b) และคด弯มาตรฐาน (Beta) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b และแสดงสมการถดถอยพหุคุณที่ใช้พยากรณ์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการวับสูตรของพยาบาลประจำการ.....	109

สารบัญภาพ

หน้า

แผนภูมิที่

1	แสดงแบบจำลองของอำนาจและอิทธิพลตามแนวคิดของ Yukl.....	33
2	แสดงภาพดัดแปลงจากแบบจำลองการมีอิทธิพลตามแนวคิดของ Yukl, Kim and Falbe....	35